

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

7. Regaliam toto Regno extendere aliquoties à Regijs ministris tentatum est, adversante semper, & vincente Clero. Edicta Henrici III. & Henrici IV. & Ludovici XIII. & tandem Ludovici XIV. quo ultimo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

totam Collationem Beneficiorum revocari ad jus Patronatûs, id est, ad jus præsentandi, non verò instituendi. Quo etiam modo sunt intelligendæ Constitutiones Gregorij X. *Exposuit nobis, & divina Gratia præmium.* (a) Quibus idem jus in Regibus Galliæ agnoscitur. Cæterum jus conferendi Beneficia, præsertim pleno jure, nunquam fuisse à Concilio Lugdunensi concessum, illud evidenti argumento est, quòd motà illis à Pontificibus lite nunquam Concilium prætulerint, sed solam consuetudinem, hæc unâ nitebantur, ut videre est in responso Philippi ad articulos Bonifacij, & in Philippina Constitutione ejusdem argumenti. (b) Cur verò tacerent Reges, qui omnia conquirebant, privilegium Concilij universalis, quod solum omnes rationes vincebat? nam consuetudini multa objici poterant, Concilio nihil.

Nihil ergo adjumenti à Concilio, quod Regaliam, Collationes præsertim Beneficiorum non tam extendi, quàm restringi volebat, & idè nec universim Principibus permisum, sed tantum pro ijs locis, in quibus Consuetudo prævaluerat, nam ut bene Politicus: *Sapientes quædam tolerare oportet, etiam quæ non probant, ut transitum ad majora faciant: quædam in tempus rejicienda, nec Principes multis annis molliter habiti ad duriora vertendi.* (c)

VII. Cæterum nec intra terminos à Concilio præscriptos hæsere Principes; nam & cupido aliena libandi, & præsertim aulicorum consilia, specie obsequendi, suas cupiditates obvelantium limites perripit. Concilium ut vidimus statuerat, ne jus Regaliæ ubi necdum inoluerat, induceretur, sed intra consuetudinem staret. Id aliquamdiu observatum; sed post non multum temporis nullâ consuetudinis, nullâ Concilij habitâ ratione, etiam ijs locis, ubi numquam hætenus, usurpari cœptum; & quamvis jam à ducentis annis omnium ferè Galliæ Scriptorum una vox fuerit, aliquibus tantum locis, non omnibus, exerceri posse, tentatum tamen & hoc est, ut ubique exerceretur, Ecclesijs sub jugum missis. Præterito sæculo quidam è Regijs ministris Regaliam ubique locorum extendere aggressi sunt, eorùmque conatus Canonici sanctæ

(a) Gregorij X. Constitut. de an. 1271. (b) Preuves des libertez de l'Eglis. Gall. ch. 16. n. 23. Philippine anno, 1334. (c) Dion. lib. 52. Seneca, Arist. Polit. August. epist. 18.

sanctæ Capellæ promovebant; ipsis enim Regum donatione vacantes fructus permittebantur: sed in Conventu Blesis habito (a) Clerus intercessit, petitque Episcopos, qui olim immunes fuerant, relinqui pristinae libertati. Idem regnante Henrico III. à Clero in Comitibus ad fanum S. Germani repetitum, ubi cum Regius Procurator hanc propositionem in medium protulisset: *Furi Regalia omnes cum Episcopatus, tum Archiepiscopatus obnoxios esse, responsum est à Cleri Delegatis: Duos esse ordines eorum, qui à Regalia immunes essent, videlicet, qui vel per contractus onerosos se liberassent; vel qui ab hominum memoria nunquam illi subjacuisent; nec istos minus quam illos exemptos esse: nolle Clerum vel minima ex parte jus Regium delibari; quanto minus aliquid Ecclesiarum juri detrahendum esse? nec Regem hoc velle justè rectèq; amantem.* (b) Sicque Regio Advocato silentium impositum, & sententia pro Ecclesijs data. Galliâ bello civili ardente multa peracta sunt Ecclesijs adversa, quæ prudenter à Clero dissimulata; quippe inter armorum strepitus audiri Leges non poterant, ubi pax redijt Henrico Magno & victore, & Rege, omniumque votisposito, querelæ iterum à Clero auditæ, justuque Regis expensæ, ac tandem Edictum in hæc verba pronuntiatum: *Non est voluntatis nostræ Regaliam nobis vindicare, nisi intra eam formam, modumq; quæ nos, & Antecessores nostri Reges eâ gavisi sunt; nec intendimus in præjudicium Ecclesiarum, quæ hæcenus exempta fuerunt, eam proferre.* (c) Huic Edicto post certamen, morasque duorum annorum accessere vota, (d) & confirmatio Parlamenti Regij; sed paulò post, eodémque Parlamento impugnatum est, quando ad Servini Regij Advocati instantiam pronuntiatum fuit: *Regem perinde, ac in totius Regni Ecclesias, ita etiam in Bellicensem recens Corona unitam, jus Regalia obtinere.* (e) Perculit hæc Declaratio Clerum Gallicanum, qui suas immunitates, Regiumque Edictum unâ proculcari querebatur. Henricus causâ ad se evocatâ unum annum supersederi hoc negotio, omnique processu jussit. Ludovicus XIII. Henrici Edictum anno 1606. datum confirmavit, (f) justitque per Commissarios suos Clero exponi: *Nolle Regem fructibus vacantium Ecclesiarum gaudere nisi ijs locis, quibus præteritis retrò annis gavisus fuerat,*

(a) Anno 1577. (b) Anno 1583. Vide M. de Pamiers fol. 40. (c) Anno 1606. (d) Anno 1608. die 29. Febr. (e) Bellay dans la Bresse ann. 1608. die 24. April. (f) Lud. XIII. constit. an. 1629. art. 16.

fuerat, sicque Henrici Patris Edictò standum esse. Idem Ludovicus, ut supra notavimus, pari liberalitate, & Religione fructus vacantium Ecclesiarum electis Episcopis conservari, donarique voluit. Ipse Ludovicus Decimi tertij filius edixit: *Nolle se Regalia, & simplicium Beneficiorum collatione uti, nisi ijs in locis, quæ anno 1606. Regalia subijciebantur.* (a) Tandem post multas dilaciones instruendæ suæ causæ Clero datas, ternæ constitutiones ab eodem Ludovico prodire, quibus tria statuebantur. (b) Primò: *Omnes Ecclesias, quæ Regis Imperium patet, Regalia obnoxias esse: ijs tantum exceptis, quæ titulo oneroso libertatem redemissent.* Secundò: *Omnes cum Episcopos, tum Archiepiscopos, qui deinceps promoverentur, post duos menses à juramento fidelitatis Regi præstito obstrictos fore, ut hoc ipsum juramentum in alicuius Regiæ Parisiensis Camera referri curent, petantque litteras, quibus expirasse, finitamque Regaliam Oeconomo, qui vacanti Ecclesia profuerat, insinuetur; id si omittant promoti, perinde; ac vacante Ecclesia, Regaliam duraturam.* Tertio: *Episcopi verò, & Archiepiscopi jam tum promoti, ac insulis potius, & quietâ possessione fruentes, quique juramenta sua, ut præfatum est, libris Parisiensis Camera Computorum inscribi non fecerant, nec litteras obtinuerant sublata Regalia, duobus mensibus post vulgatam hanc Declarationem, utrumque id præstent, aut si negligant, perinde ac vigente Regalia, & Sede vacante, omnia Beneficia ab hujusmodi Episcopis conferri solita, & aliis Regiæ dispositionis futura, ac titulo Regalia impetratum iri.* Hæc sunt tria capita, quæ Regia Declaratio complectebatur, quæque classicum tot in Gallia turbis cecinere, alijs Regiam voluntatem aut spe, aut metu secutis, alijs mediam viam ingressis, vanisque protestationibus eam libertatem tuentibus, quam factò prodebant; alijs verò aperte obnoxias: pauci hi quidem, & majori pretio quàm numero, præsertim accessu Romani Pontificis, sed hoc ipsum veritatis indicium fuit, quæ paucis placet, cum amantes mendacio abundant. Et planè tanta, & tam invicta sunt argumenta, quæ Regaliam universim extendi non posse ostendunt; & omnium fere in Gallia Scriptorum votis firmata, ut post editum Episcopi Apamiensis de hoc argumento Tractatum, nemo ausus fuerit obniti, & quæ ille scripserat, refutare: nec ingenia deerant, nec præmia audentibus proposita; sed reverentiâ veritatis absterriti sunt; cur enim nuditatem suam Soli exponerent, ridendi si prodirent?

§ II. Jus

(a) Anno 1657. die 12. April. (b) Anno 1673. & 1675. die 2. April.